

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. II. De verbis Ioannis: Et verbum caro factum est.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

in universis regnis. Nam humili hoc praeseptolo recubuit ille Dominus, cuius Salomon mediastinus & atriensis fuit famulus, etc. equorum curulum quadraginta millia praesepta, & duodecim millia equestrum habuerit. Hic verus ille Salomon, etc. ecce plus quam Salomon hic, qui e suo isthoc folio mundum univervum docet veram sapientiam, hoc est, paupertatis & humilitatis amorem. Hoc folium hoc praeseptolo Domini, quod chorea Angelorum cingebant, longè superat illum Salomonis lectulum, quem sexaginta fortes ex fortissimis Israel ambebant. Lectulus, in quo Salomon noster accubat, mens est humana, sed munda. Hic suaviter quiescit Rex ille, cuius deliciae sunt esse cum filiis hominum. De fortissimis huius lectuli custodibus vates Hebraeus canit: Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis; in manibus portabunt te. Ut gratum hunc lectulum omni iure occuparet Puffo Coelestis, prius collocari voluit in duro lectulo praeseptis.

Has ego Domini cunas longissimè præterierim illi Salomonis ferculo de lignis Libani factis, quod columnas habuit argentæas, reclinatorum aureum, ascensum purpureum. O Domini praeseptis palea, o semel straminis culmi & stipulae rosae & liliis omnique florum familia praestantiores! aurum obryzum & recostum ad has stipulas lutum est.

a Funebrem Regis Asa lectum aromatibus & unguentis plenum pigmentariorum arte confectum considero, & confero eum hoc lectulo tui Domini inter factores strato.

b Otho Imperator Romualdi cellulam non tantum subire, sed etiam in Romualdi paupere rigidoque lectulo jacere voluit. Res magnè in vili lecticulâ Cæsar Romanus, sed longè quàm major in praesepti Deus.

Franciscus Assisius cum super mensam legi audisset illud, Reclinavit cum in praeseptio, quia non erat ei locus in diversorio, mox mensa relicta surgens & hami confidens. Numquid ego, inquit, hominum vilissimus, peccatis plenus, inutilis servus ad mensam sessitabo, cum Dei mater in stabulo, cum mundi Dominus in praeseptio paupertatem & patientiam nos doceant? Ita abjectus in terram non sine gemitu, mendicatum panem comedit.

Eant nunc & inhierat struendis opibus vani mortales; dilateat philacteria sua & magnificient fibrias; amant primos recubitus & primas cathedras. Hoc sibi solum, recubitum hunc inum, hanc cathedram elegit Dei filius. Post certos annos in altiore quidem, sed simul humilior cathedrâ docturus.

CAPUT IV.

De ipso partu divino, deque Christi Domini parentibus.

DE figuris, de tempore, de loco Christi Nasciturum diximus. Ab ordine jam ducimur, ut de partu ipso & parentibus dicamus.

§. I. De verbis Lucae: Et peperit filium suum primogenitum.

Obstupescendum mysterium, Virginis partum beatus Lucas memorat his unis voculis: Et peperit filium suum primogenitum. Peperit, sed modo admirabili & planè novo, & quem ipsa obtupescat Natura. Peperit ergo sine gemitu, sine dolore, qui in aliis parturientibus semper maximus, ob illam impreca-tionem divinam: Multiplicabo erimmas tuas, & coeceptus tuos; in dolore paries filios. Rectè beatissima Virgo sine dolore peperit, quia ubi voluptas, inquit Nyssenus, partum non ansecit, neque dolor subscurus est. Verum quos

Tom. II.

A in partu dolores effugit, ait Damascenus, Passionis tempore sustinuit.

Peperit Virgo divina sine ullis omnino fordibus, neque enim secundas emisit, neque sanguinem, qui eas solet sequi, effudit. Purissimus fuit hic partus, qui & tantam filii dignitatem & puritatem matris deceret. Id Gregorius Nyssenus indicans Quod ex muliere, inquit, nascitur, humilitatem redolet, quod vero ex Virgine, hominem transcendit: huius jucunda portatio, partus facilis & cum gaudio, absque corruptela Nativitas. Omnis proles matris suae ante partum oneri est, in partu dolori, post partum cura ac labori. Christus suae Matri, antequam nasceretur, magno levamento, natus, maximo gaudio; post Nativitatem, inexplicabili fuit solatio in omni labore ac dolore.

Sine fordibus, Plinius sexcentis locis secundas vocat, alii secumadas. Christus matri suae inexplicabili fuit solatio Non desit esse Virgo.

Peperit Virgo divina, nec Virgo esse deluit. Et uti Christus januis clavis ad discipulos ingressus, & obsecrato tumultu egressus est, ita & Beatissima Virgine visceribus, tamquam per hortu oclusum, prodit, clauso matris utero. Fo. tasse ab Angelis, quod supra demonstratum est, exceptus, & in matris brachia repositus. Quod D. Leo confirmans, Non hic cogatur, s. Leo ser. 2. inquit, parturientis conditio, sed nascentis arduum. Venit enim Dominus Iesus & Christus contagia nostra auferre, non perperit, nec succumbere vitis, sed mederi. Propter quod oportuit ut novo nasceretur ordine, qui novam impollute sinceritatis gratiam humanis corporibus inferebat.

Christus matri suae inexplicabili fuit solatio Non desit esse Virgo.

Hic disertissimè Gregorius, Fides, inquit, non habet meritum, cui humana ratio praesens experimentum. Haec ipsa Redemptoris nostri opera, quae ex semetipsis comprehendere nequaquam possunt, ex alia eius operatione pensanda sunt, ut rebus mirabilibus fidem praedant facta mirabiliora. Illud enim corpus Domini intravit ad discipulos januis clausis, quod videlicet ad humanos oculos per Nativitatem suam clauso exitu utero Virginis. Quid ergo mirum, si clausis januis post resurrectionem suam, in aeternum jam victurus intravit, qui moriturus veniens non aperto Virginis utero exivit? Virgo igitur ante partum, in ipso partu, & post partum permanens, quod prodigiolo triplici lilio commonstratum, in rebus gestis beati Aegidii memorat notus Divorum encomiastes. Sed ego arcanum Virginei partus reverenti potius silentio quàm dictioe nimis impari venerabor. Iacobus Sannazarius elegans Poëta, Virginis partum poemate non admodum longo, sed terfo coluit. Verum in eo elaborando ipsos viginti annos consumpsit. Quid propterea calamus de tanto mysterio dignum eloquatur impolito stylo? Ergo hic ego fileo, & ad alia transeo.

Greg. Hom. 26. in Evom.

§. II. De verbis Ioannis: Et Verbum caro factum est.

Sanctus Ioannes Apostolus, inquit Augustinus, non immerito secundum intelligentiam spiritalem aquila comparatus, alius multoque sublimius aliis tribus crexit praedicatione quam, & in ejus erectione etiam corda nostra erigi voluit. Nam ceteri tres Evangelistae, cum Domino tanquam cum homine in terra ambulabant, de Divinitate eius pauca dixerunt: istum postolus autem, quasi pignerit in terrâ ambulare, sicut ipso exordio sui sermonis innotuit, crexit se, non solum super terram, & super omnem ambitum aëris & cæli, sed super omnem etiam exercitum Angelorum, omnemque constitutionem invisibilem potestatum; & pervenit ad eam, per quem facta sunt omnia, dicendo: In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil. Hinc tanta sublimitati principii etiam congrua praedicavit, & de Domini Divinitate, quomodo nullus alius est locutus, hoc ructabat quod viberat.

Aug. tom. 9. tract. 36 in Ioan. initio mibi p. 113. Cur S. Ioannes Ap. postolus Aquila est comparatus.

Erat aeternum Verbum in celsissimo sinu Patris, quod humi repens homo ascendere non valebat; & quid non valebat homo ascendere, incarnatum Verbum usque ad praeseptum brutarum animalium.

Aug. to. 9. tract. 1. in Ioan. initio m. p. 3. & 4.

Da 3

Vt homo possit ascendere in celum incarnatu est Verbum.

manu descendit. Frat inter Verbum divinum & vilitate humanam infinitè major, quam inter calum terramq, distantia, quam inter carnem animamque discrepantia, & tamen divina sublimitas & humana vilitas, in uno eodemq, homine, in unitate, ut loquuntur Theologi, personam non convenerunt tantum, sed quodammodo coaluerunt. Magnitudinem hujus Verbi nec amplissima terra capere, nec immensam celum comprehendere potest. In principio erat Verbū, & Verbum erat apud DEVM, & DEVS erat Verbum. Hoc enim animalis homo non percipit. Quid ergo, fratres? Silebitus hinc? Quare ergo legitur, si silebitur? aut quare auditur, si non exponitur? Sed & quid exponitur, si non intelligitur? In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Susceperat pacem mons iste, contemplantur divinitatem Verbi. Quis iste mons erat, quam excelsus? Transcenderat omnia cacumina terrarum, transcenderat omnes campos aëris, transcenderat omnes altitudines siderum, transcenderat omnes choros & legiones Angelorū. Nisi enim transcenderet ista omnia quae creata sunt, non perveniret ad eum, per quem facta sunt omnia. Non potest cogitare quid transcenderit, nisi videatis quo pervenerit. Queris de celo & terra? facta sunt. Queris de his quae sunt in caelo & terra? utique multo magis & ipsa facta sunt. Queris de spiritalibus creaturis, de Angelis, de Archangelis, Sedibus, Dominationibus, Virtutibus, Principatibus? & ipsa facta sunt. Nam cum enumeraret haec omnia Psalmus, conclusit sic: Ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt. Si dixit, & facta sunt, per Verbū facta sunt. Si autem per Verbum facta sunt, non potest Joannis cor pervenire ad id quod ait. In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum, nisi transcendisset omnia quae sunt facta per Verbum.

Psal. 148. vers. 5.

Isa. 55. v. 9. 10. & 11. Sicut exaltantur caeli à terra sic exaltate sunt viae meae à viis vestris, & cogitationes meae à cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber, & nix de caelo, & illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram & insundit eam, & germinare eam facit, & dat semen serenti, & panem comedenti: sic erit Verbum meum quod egreditur de ore meo, non revertetur ad me vacuum, sed faciet quaecumque volui, & prosperabitur in his ad quae misi illud. Aeternum Verbum Christus Dominus velut imber caelo lapsus humani peccatoris terram aridissimam omni frugum genere locupletavit.

Christus velut imber omni frugū genere locupletavit terram humani peccatoris.

Pf. 48. v. 21.

Ut redderetur homini usus rationis Verbum in praesepi se abjecit.

Pf. 72. v. 2.

Hier. c. 11. vers. 19. Ego quasi Agnus mansuetus qui portatur ad victimam.

Totum igitur mare sit atramentum, membrana candidissima sit totum caelum, sint omnium arborum frondes calami, scriptores sint omnes Angeli, hoc tamen Verbū scribendo non poterunt complecti. Consequerunt scribae velociter scribentes prolixiora verba continere ac brevare; ita caelestis Pater Verbum infinitum in humana naturā veluti chartā purā scripsit, contraxit, breviavit. Clamat Isaias: Dicit Dominus: 10. & 11. Sicut exaltantur caeli à terra sic exaltate sunt viae meae à viis vestris, & cogitationes meae à cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber, & nix de caelo, & illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram & insundit eam, & germinare eam facit, & dat semen serenti, & panem comedenti: sic erit Verbum meum quod egreditur de ore meo, non revertetur ad me vacuum, sed faciet quaecumque volui, & prosperabitur in his ad quae misi illud. Aeternum Verbum Christus Dominus velut imber caelo lapsus humani peccatoris terram aridissimam omni frugum genere locupletavit.

Ergo Deus factus est homo, inquit Augustinus, ut homo fieret Deus. Maximum hoc. Sed & illud dicere potest: Deus factus est homo, ut homo prius fieret homo quam Deus. Nam homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similibus factus est illis. Quia igitur per efficientiam appetentiam jumento similis factus est homo, ut illi redderetur usus rationis, Verbum in praesepi jumentorum sese abjecit, expolitum homini mundum pabulum. Imò, quod omnem admirationis modū & fidem excedit, ut ipso statim principio altissima nobis humilitas instillaretur, en caeli Dominus, jumentorum medius, cuiusvis hominum ultrò sese offerens, Vt jumentum, inquit, factus sum apud te. Huc ideo veni, ut tibi totus serviam, sicut suo servit jumentum hero. Nec meos tantum labores, sed & vitam meam tibi confero. Post annos non multos (expecta paululum) pro te pendebis in cruce victima. Non igitur hoc mihi praesepiolum invidet: Agnus hic jacet pro te jugulandus, * ut liceat tibi vivere. Quid vis amplius? Tuum ego jumentum sum.

A Quid ad haec dicit homo stupidissime? quid conditori tuo respondes? Si quid adhuc hominis habes, hoc dices vicissim: Mi Domine, ut jumentū factus sum apud te, & ego semper tecum. Vt jumentū insipiens sum & laevum, sed tamen paratū obedire, & quodcumque onus mei Domini subire, modò semper tecum sim.

† Ergo Deus factus est homo, imò & jumentum, ut homo fieret & homo & Deus. Verum & infra jumentū quoque vilitatem Rex caeli descendit. Vociferatur olim totis viribus Isaias: Omnis caro fenenum. Ergo Angelorū panis & factus est fenenum? Bernardus id affirmans, inde est, inquit, quod panis Angelorum factus est fenenum, positum in praesepio, appositum nobis tanquam jumentis. Verbum quippe caro factum est. & juxta Prophetam: Omnis caro fenenum. Ergo cibus hominis mutavit se in pabulum pecoris, homine mutato in pecus. Heu tristis & lacrymosa mutatio, ut homo paradisi accola, terra dominus, caeli civis; domesticus Domini sabaoth, frater beatorum spirituum, & caelestium coheres virtutum, repente in se conversione invernerit, & propter infirmitatem jacentem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem indigentem feno, & propter indomitam feritatem alligatum praesepio, sicut scriptum est: In campo & fræno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te. Agnosce tamen & bos possessorem tuum, & o tu asine praesepi Domini tui, ut Propheta Dei fideles inveniantur, qui ista Dei mirabilia sunt praelocuti. Cognosce pecus, quem non cognovisti homo. Adora in stabulo, quem fugiebas in paradiso. Honora praesepium, cuius contempsisti imperium. Comede fenenum, quem panem, & panem Angelicū fastidisti. Sed quanam causa (inquas) tanta defectionis? Profecto quòd homo cum in honore esset, non intellexit. Quid intellexit? Non dicit, non dicamus: Positum in honore, non intellexit quòd limus esset, honoris fastigio delectatus, & continuo in se expertus est, quòd tanto post tempore homo de filii captivitate & prudenter advertit, & veraciter protulit dicens: Qui se putat aliquid esse cum nihil sit, ipse se seducit. Vt dicit, quòd non fuit, qui jam tunc dicitur ei: Quid superbis terra & cinis?

C Comedit igitur Angeli Verbum de Deo natum, comedunt homines Verbum fenenum factū. Pane suo vivunt Angeli in caelis, & beati sunt: feno suo vivunt homines in terris, & sancti sunt. Fenenum quippe istud de prato Virginis uteri collectum, factum est refectio jumentorum. Verbum ut fenenum fieret, laetavit in Virgine, sol in sidere, artifex in opere.

Nolo haec pluribus, nec li velim, gemmam tam grandem postui auto tam parvo includere. Ergo & hic fileo, atque mysterii magnitudinē silentio testor.

§. III. De gaudio Beatissima Virgini ob Christum natum.

INestimabile prorsus & inenarrabile fuit gaudium hujus verè beatissimae Matris Virginis, cum illum videret ante se infantulum, quem esse Deum certo sciverat, quem modò fasciis ligare, modò brachiis ambire, modò in praesepi reclinare, jam ei oscula libare, jam etiam illis Hieremiae verbis salutare poterat: Nomen tu es Dominus Deus noster, quem expectavimus. Hoc reverà tempore sacrum illud carmen canebat: Magnificat anima mea Dominum, & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Quòd si mulier, cum peperit puerum, Christo teste jam non meminit pressura propter gaudium, quia natus est homo in mundum; quale igitur gaudium illius Matris fuerit, quae sine omni doloris sensu peperit, & quoque minime ignoravit, quòd partu hoc uno, per unum hunc filium, omne genus humanum velut denuò pepererit, & repararit ad immortalem in caelo vitam?

Optabat Imperator Rom. Caligula, non homo sed fera, omnem populum Romanū collo & capite stare unico, quod unius demeteret ictus. De Nascens & Morientis Christi gens humana omnis velut unum corpus